

IV Щорічна студентська науково-
практична конференція
«Сучасна економіка: проблеми та
перспективи розвитку»
**ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ
КООПЕРАТИВНИХ ВІДНОСИН В
АГРАРОПРОМИСЛОВОМУ ВИРОБНИЦТВІ
УКРАЇНИ**

Виконала студентка III курсу СВО «бакалавр»
спеціальності Міжнародні економічні відносини

Камбурова Юлія

Науковий керівник

Д.е.н., Завідувачка кафедри економіки та міжнародних економічних відносин

Ушкаренко Юлія

Херсон 2020

Що таке кооперація?

Термін *кооперація* походить від лат. *cooperatio*, що означає співробітництво. У сучасному розумінні кооперація становить сукупність організаційно оформлених добровільних об'єднань взаємодопомоги громадян та юридичних осіб для досягнення загальних цілей у різних галузях економічної діяльності

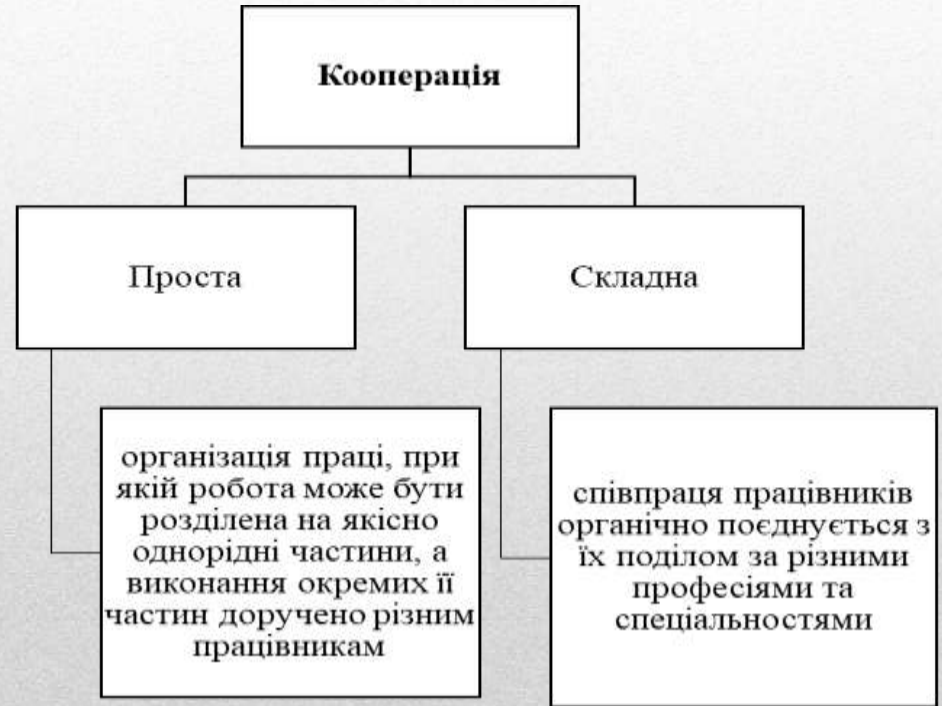


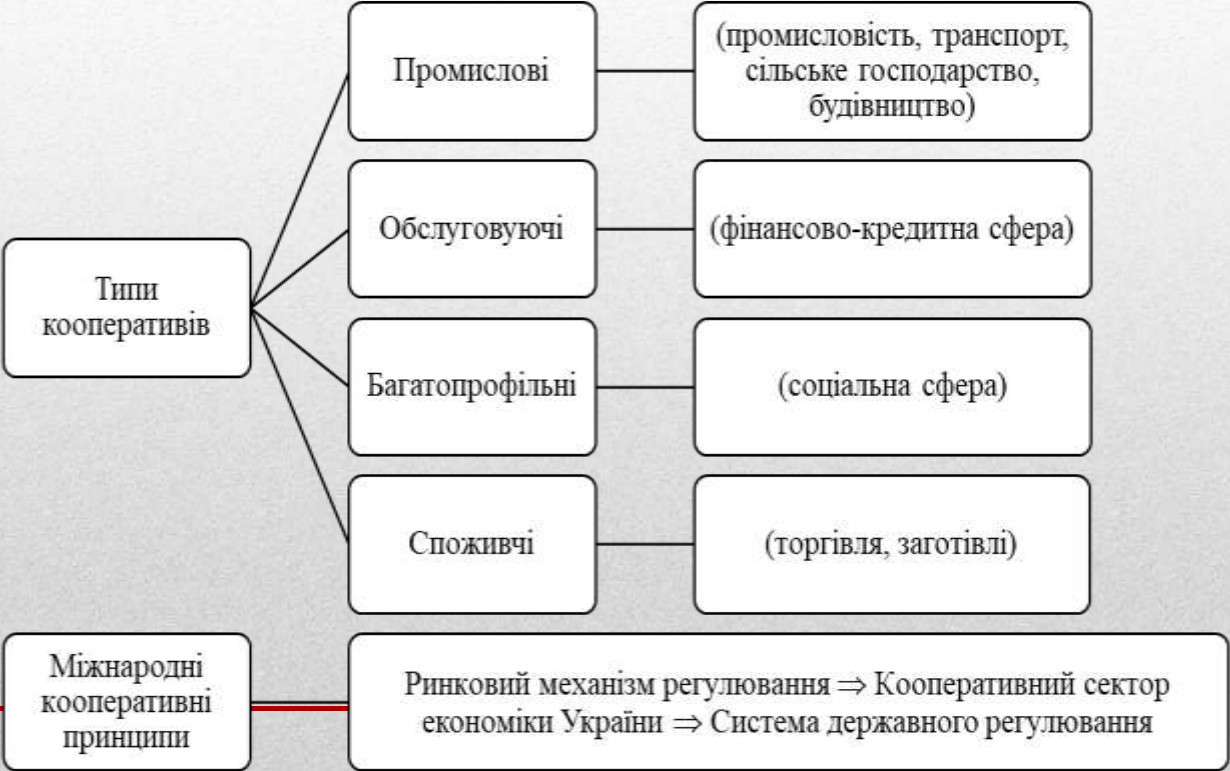
Рис.1. Види кооперації

Організаційна форма кооперації



Кооператив

Рис.2. Типи кооперативів в Україні



Економічні принципи

- Члени кооперативу мають спільні економічні інтереси, а кооператив – неприбуткову економічну природу
- Члени кооперативу є одночасно його власниками і клієнтами
- Кооператив надає послуги своїм членам з метою скорочення витрат та/або підвищення дохідності їхніх приватних господарств
- Справедливе пропорційне фінансування членами діяльності кооперативу
- Капітал кооперативу складаються з дольової (пайової) та неподільної (колективної) частин
- Винагорода вкладеного капіталу обмежується

Організаційні принципи

- Членство в кооперативі є добровільним та особистим
- Членство в кооперативі є відкритим
- Демократичне управління і контроль в кооперативі за принципом «один член – один голос»
- Рівні права членів в користуванні послугами та управлінні
- Діяльність членів виборних органів управління та контролю на громадських засадах
- Відповідальність членів за розвиток кооперативу

Соціальні принципи

- Створення системи самопомоги населення, яка базується на взаємодопомозі
- Альтруїзм членів, що базується на солідарності соціальних груп
- Просвітня робота серед членів та населення стосовно принципів демократії і кооперації
- Турбота про громаду, з якою пов'язані члени кооперативу
- Співпраця з іншими кооперативами з метою розвитку системи взаємодопомоги
- Дотримання політичного нейтралітету

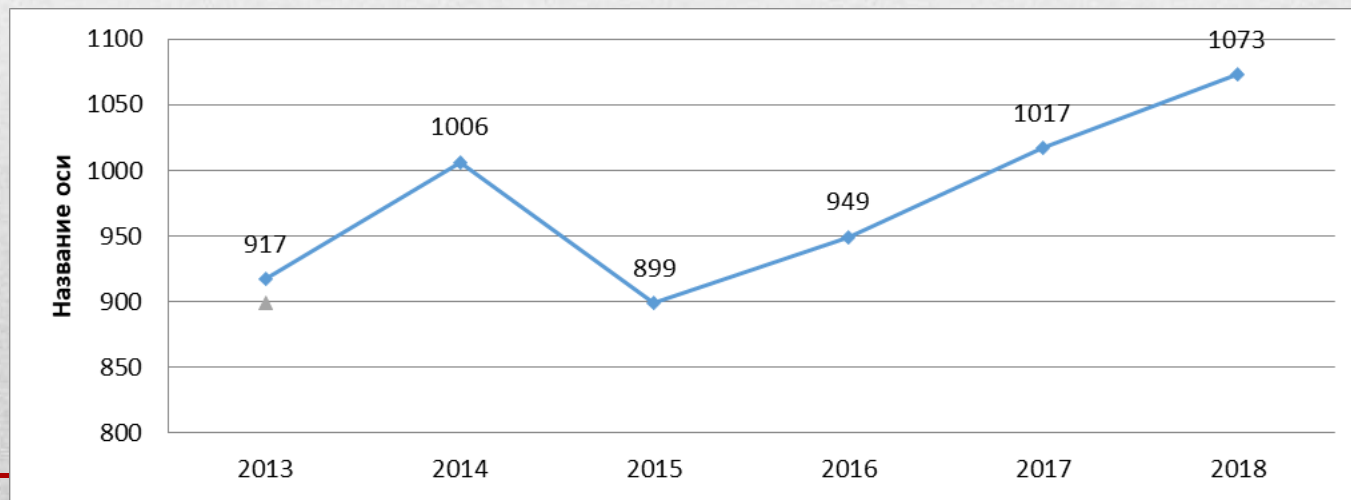
Основні принципи діяльності кооперативів



Стан і тенденції розвитку кооперації в аграрній сфері

За даними Міністерства аграрної політики та продовольства України кількість сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів (СОК) в Україні в 2018 р. склала 1073 одиниць. За період 2013-2018 рр. їх кількість зросла на 156 одиниць (рис. 3). Стосовно виробничих кооперативів (СВК), то за період з 2013-2018 рр. їх кількість скоротилася на 153 одиниці.

Рис. 3. Динаміка зміни кількості обслуговуючих кооперативів в Україні за 2013-2018 рр



Гальмуючий фактор

Потенціал України щодо розвитку кооперації у сільськогосподарській сфері достатньо великий. Проте, на сьогоднішній день в Україні існує низка проблем, що гальмують розвиток функціонування кооперативів. Однією з них, як зауважують експерти, є нерівномірність існуючих кооперативів та реально працюючих з них. На рис. 4 можна побачити співвідношення зареєстрованих та діючих кооперативів на території України.

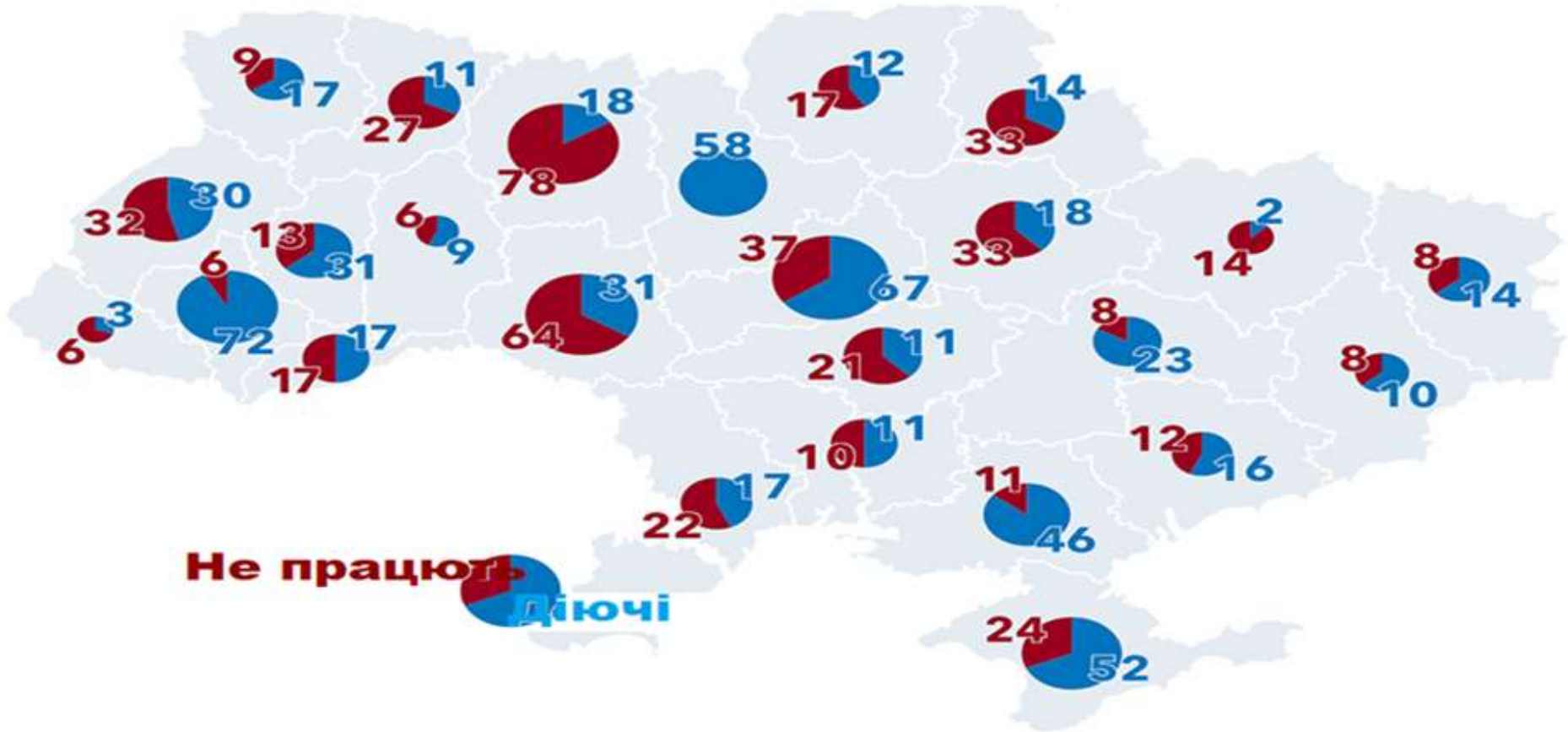


Рис. 4. Кількість зареєстрованих та діючих кооперативів в Україні



РОЛЬ КООПЕРАЦІЇ У
РОЗВИТКУ
СІЛЬСЬКОЇ
ЕКОНОМІКИ

Потенціал сільськогосподарської кооперації в Україні є нереалізованим. Різниця між кількістю зареєстрованих та реально діючих кооперативів суттєво впливає на недостатню реалізацію ресурсів у їх розпорядженні. Саме тому для аграрного сектора України життєво важливим є розвиток кооперації.

Для того, щоб розвиток різних форм кооперативів йшов одночасно потрібен комплексний підхід. Це зробити досить важко, так як у кожного з них є власні цілі та інтереси, потреби та пріоритети щодо досягнення кінцевого результату.



Однією з актуальних проблем кооперативних організацій є формування *фінансових ресурсів*. Більшість споживчих кооперативів здійснюють пошук капіталів у рамках своєї організації. З огляду на це, виникає потреба в розробці ефективних моделей співпраці між кооперативами стосовно формування фінансових ресурсів

Рис. 5. Моделі співпраці між кооперативами в галузі формування фінансових ресурсів

Створення кооперативних банків у регіонах
<ul style="list-style-type: none">Кооперативний банк може виконувати функцію багатопільового регулятора наявних заощаджень і виробничих потреб, як і будь-який банк, але при цьому він додатково має у своєму розпорядженні активний і високопрофесійний підрозділ, співробітники якого покликані консультувати кооперативи з питань використання ресурсів з урахуванням перспективи й управління ними.

Створення кредитних об'єднань кооперативів
<ul style="list-style-type: none">Без цих структур кооперація є суттєво залежною від комерційних банків. Крім того, участь у кредитних кооперативах сільськогосподарських виробничих і обслуговуючих кооперативів, організацій споживчої кооперації дозволить спростити розрахунки за вироблену продукцію, поліпшити організацію господарських зв'язків.

Створення страхових кооперативів і залучення їхніх фінансових ресурсів для розвитку нових кооперативів.
<ul style="list-style-type: none">Нові кооперативні товариства стикаються з проблемою отримання необхідних коштів у початковий період діяльності. Страхові кооперативи можуть інвестувати частину своїх коштів у розвиток кооперативного руху.

Виходячи з досвіду багатьох країн, можна сформулювати стратегію розвитку кооперативного сектора представлена на рис. 6.

Таким чином, у майбутньому на основі різних видів кооперативів сформується регіональний сектор кооперативної економіки. Об'єднання в кооперативний сектор повинно відбуватися двома шляхами: внутрішня системна інтеграція кооперативних утворень і створення загальнонаціонального кооперативного сектора економіки.

Рис. 6. Стратегічні напрями інтеграційного розвитку кооперативного сектора економіки

Стратія розвитку кооперативного сектора економіки	Розвиток організаційних форм взаємодії кооперативів різних видів
	Удосконалення нормативно-правового забезпечення діяльності кооперативів
	Удосконалення інформаційного забезпечення інтеграційного розвитку кооперативного сектора
	Реалізація методів соціальної дільності кооперативів
	Підвищення ефективності діяльності кооперативного сектора економіки, ріст конкурентоспроможності, вирішення питань соціально-економічного розвитку територій



Висновки

Позитивні сторони кооперації

- максимальне задоволення інтересів селян,
- високий рівень ефективності використання приватної власності кожного
- дотримання усіх принципів кооперативних відносин призведе до позитивного результату дії кооперації

Проблеми у веденні кооперації в Україні

- формування фінансових ресурсів для здійснення господарської діяльності
 - поганий стан системи сільської кредитної кооперації
 - не налагоджений зв'язок між обласними асоціаціями щодо кредитних спілок
-

Перспективи

Проблему формування ресурсів могло б вирішити створення регіональних кооперативних банків. В перспективі слід очікувати створення кооперативних союзів на регіональному та національному рівнях за галузевими, територіальними та функціональними ознаками, формування системи сільських кооперативів різних рівнів, створення громадських організацій з метою сприяння та захисту кооперативного руху.



Список використаних джерел

1. Горбонос Ф.В. Кооперація: методологічні і методичні основи / В.Ф. Горбонос – Львів: Львівський державний аграрний університет, 2003. – 264 с.
2. Динаміка розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів за 2009–2016 рр. URL: <http://organic.com.ua>.
3. Довідка про фінансування видатків Мінагрополітики України за рахунок коштів загального фонду Державного бюджету України у 2017 році. URL: <http://www.minagro.gov.ua> (дата звернення: 14.02.2020).
4. Органік в Україні. URL: <http://organic.com.ua> (дата звернення: 14.02.2020).
5. Перший національний аграрний кооператив. URL: <http://pnaк.com.ua/> (дата звернення: 14.02.2020).
6. Ушкаренко Ю.В. Сільськогосподарська кооперація в еволюційному вимірі: монографія / Ю.В. Ушкаренко. – Херсон: Айлант, 2009. – 404 с.
7. Федерація органічного руху в Україні. URL: <http://organic.com.ua> (дата звернення: 14.02.2020).



Дякую за увагу
